

- 7.3.1 ความรู้เดิมในเรื่องนั้น ผสมผสานกับความรู้ใหม่ที่ได้รับ
- 7.3.2 การสังสมสืบทอดความรู้ในเรื่องนั้น
- 7.3.3 ประสบการณ์เดิมเทียบเคียงกับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ
- 7.3.4 สถานการณ์หรือปัญหาที่ยังหาทางออกไม่ได้
- 7.3.5 รากฐานทางพุทธศาสนา วัฒนธรรมความเชื่อ

7.4 ปัจจัยที่ทำให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนแตกต่างกันและคล้ายคลึงกัน

กลุ่มคนที่ตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ที่มีสภาพภูมิศาสตร์และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่แตกต่างกัน ย่อมสร้างสม “ภูมิปัญญา” และพัฒนาระบบความสัมพันธ์กับธรรมชาติแวดล้อม ความสัมพันธ์กับสังคมและวัฒนธรรมระหว่างมนุษย์ด้วยกันในลักษณะที่แตกต่างกัน แต่ธรรมชาติของมนุษย์และธรรมชาติของสิ่งมีชีวิต ทำให้มีลักษณะพื้นฐานบางอย่างร่วมกัน มนุษย์ที่มีการเคลื่อนย้ายแลกเปลี่ยนติดต่อสังสรรค์ระหว่างกลุ่มชนต่างวัฒนธรรม ย่อมถายเทลักษณะคล้ายคลึงกันได้

ดังนั้นภูมิปัญญาของคนในภูมิภาคต่างๆ ย่อมมีทั้งความหลากหลายและคล้ายคลึงระคนกัน ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรม

7.5 ประเภทของภูมิปัญญาไทยที่มีอิทธิพลต่อวิถีการดำเนินชีวิต

7.5.1 ภูมิปัญญาไทยด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คนไทยมีความผูกพันกับธรรมชาติ พึ่งพาอาศัยธรรมชาติในการดำเนินชีวิตแทบทุกด้าน ตั้งแต่อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค ชาวบ้านจึงมีหลักเกณฑ์ในการใช้สิ่งของจากธรรมชาติ อย่างหวงแหน มีความเคารพธรรมชาติโดยแสดงออกผ่านความเชื่อและพิธีกรรมต่างๆ เช่น พิธีสู่ขวัญข้าว พิธีสู่ขวัญควาย งานบุญบ้านเพื่อเลี้ยงผีและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้าน ภูมิปัญญาในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ปรับให้สอดคล้องกับหลักสากล เช่น การบวชต้นไม้

7.5.2 ภูมิปัญญาไทยด้านโภชนาการ

ภูมิปัญญาไทยด้านโภชนาการเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในทุกภูมิภาคของประเทศไทย ที่ยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาตั้งแต่โบราณ ชาวบ้านรู้จักการแปรรูปผลิตผลเพื่อถนอมรักษาอาหารไว้ให้รับประทานได้นาน นอกจากนั้นการเตรียมอาหารและการจัดอาหารตามประเพณีดั้งเดิมของไทย ไม่ได้เพียงเพื่อรับประทานเท่านั้น แต่ให้ได้ความสวยงามด้วย จึงเป็นงานศิลปะที่ปรุงแต่งจากความตั้งใจ ใช้เวลาและฝีมือ

ปัจจุบันมีการนำหลักการโภชนาการสากลมาปรับใช้ คือ เน้นอาหารมีคุณภาพ สะอาด เกิดประโยชน์ต่อผู้บริโภค ประหยัดและเป็นการพึ่งพาตนเองได้ จึงมีการผลิตขายในรูปแบบของอุตสาหกรรมครัวเรือน หรือผลิตภัณฑ์ส่งออกของชุมชน

7.5.3 ภูมิปัญญาไทยด้านการแพทย์แผนไทย

คนไทยสมัยโบราณมีความคิดเกี่ยวกับโลกและชีวิตว่า ชีวิตจะดำรงอยู่ได้ด้วยการปรับสมดุลของชีวิตกับธรรมชาติ คือ ร่างกายจะต้องมีความสมดุลระหว่างธาตุ ดิน น้ำ ลม ไฟ เมื่อร่างกายขาดสมดุล ก็จะทำให้เกิดการเจ็บป่วย หมอยาพื้นบ้านจึงเป็นบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยดูแลรักษาคนเจ็บป่วย ปัจจุบันมีการนำภูมิปัญญาไทยด้านหมอยาพื้นบ้าน มาปรับใช้กับวิธีการรักษาพยาบาลตามแบบสากล โดยศึกษาสมุนไพรและผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรเพื่อนำไปใช้ในการบำบัดรักษาโรค